

ZÁVISLOST OBJEKTIVITY ŘÍZENÍ BASKETBALU NA ČETNOSTI ROZHODČÍCH

DEPENDENCE OF OBJECTIVITY OF OFFICIATING OF BASKETBALL ON A NUMBER OF REFEREES

P. Hruša¹, B. Komešník²

¹Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu

²Univerzita Hradec Králové, Katedra rekreologie a cestovního ruchu

ABSTRACT

In 2005 the number of referees in the top basketball league changed from two to three. It was a change that was set by the International Basketball Federation (FIBA). We try to verify that the change of number of referees will have a positive influence on the basketball games concerning increased objectivity of officiating. To achieve the defined aim we selected two indicators, which are monitored by three independent observers. For evaluation we used in direct observation of DVD – recorded games. The acquired data are evaluated by mathematic – statistic methods and presented transparently in graphs and tables.

Keywords: basketball; number of referees; objectivity of game officiating

SOUHRN

Cílem příspěvku je nalézt podstatný rozdíl v utkáních řízených dvěma a třemi rozhodčími. V hypotézách předpokládáme, že objektivita řízení hry basketbalu je přímo závislá na četnosti rozhodčích. Zvolili jsme dva výzkumné konstrukty – četnost rozhodčích a objektivita řízení hry. Nezávisle proměnnou byla stanovena četnost rozhodčích a závisle proměnnou objektivita řízení hry. První hypotézu o vyšší objektivitě řízení hry třemi rozhodčími v porovnání s utkáními řízenými dvěma rozhodčími jsme statistickou analýzou prokázali u indikátoru chyby rozhodčích, ale neprokázali u indikátoru zásahy do hry. Věcná analýza však prokázala podstatný rozdíl u obou indikátorů.

Klíčová slova: basketbal; počet rozhodčích; objektivita řízení hry

Úvod

Téma příspěvku vzniklo v souvislosti se změnou počtu rozhodčích v Mattoni národní basketbalové lize mužů (dále jen MNBL), ke které došlo před sezónou 2005 – 2006. Česká basketbalová federace (ČBF) musela zvýšit počet rozhodčích z dosavadních dvou na tři a tímto krokem reagovat na nátlak Mezinárodní basketbalové federace (FIBA). Ta vydala podmínku, že pokud v některé evropské zemi nebude nejvyšší soutěž mužů rozhodována třemi rozhodčími, tak se tyto země nebudou moci účastnit kvalifikací o evropské šampionáty a družstva nebudou moci hrát evropské soutěže. Nebylo to tedy způsobeno tím, že dva rozhodčí už nestíhali sledovat dění na hřišti, jak udává SEIDL (2007).

Basketbal, česky též košíková, patří mezi neprogresivněji se rozvíjející sportovní hru na světě a každým rokem přitahuje do svých řad po celém

světě mnoho nových hráčů a hráček, trenérů, rozhodčích a v neposlední řadě do hledišť nové diváky. V dnešním pojetí je basketbal už jiná hra než ta, kterou vymyslel před více než sto lety zakladatel basketbalu James Naismith. Hráči jsou vyšší, rychlejší a silnější, a tak se tato krásná hra změnila z nekontaktní na kontaktní. FIBA každé čtyři roky upravuje pravidla a jejich interpretace tak, aby byl tento sport ještě dynamičtější a divácky atraktivnější.

V příspěvku se chceme věnovat tomu, jak se tato změna četnosti rozhodčích odrazila v objektivitě řízení utkání. V dostupné literatuře jsem bohužel našel velice málo publikací, které by se přímo zabývaly změnou počtu basketbalových rozhodčích. Zaměřit se chceme především na to, zda se posuzování osobních chyb hráčů rozhodčími, těsně před změnou v sezóně 2004 – 2005 a ihned po

jejím zavedení v následující sezóně, nějak výrazně změnilo.

WOOTEN (1997) dokonce přiřadil basketbal k nejtěžším hrám na rozhodování, což potvrdil i ŠMÍD (2000), který uvedl, že sportovní hry, kde dochází k fyzickému kontaktu hráčů, jsou na rozhodování nejtěžší. Rozhodování basketbalu je velice složitý proces, ve kterém hrají hlavní roli rozhodčí. Ti se musejí na utkání velice pečlivě připravovat. Nikdo však není dokonalý a stejně jako hráči a trenéři, tak i rozhodčí udělají v utkání chybu. Ti lepší jich udělají méně, ti horší více, ale ve své mnoholeté praxi ve funkci rozhodčího se nepamatují, že by někdo odpískal utkání bez chyby.

I přes to všechno jsou rozhodčí pod neustálou kritikou jejich výkonu v utkáních ze stran hráčů, trenérů, funkcionářů a v neposlední řadě i diváků. Nikdo si nepřipouští, že bez rozhodčích by se utkání nemohla odehrát, protože v mnoha sporných situacích by se družstva, která mají protikladné cíle, nedohodla.

Rozdíl mezi rozhodováním basketbalových utkání dvěma a třemi rozhodčími je zřejmý, ale nikdo se doposud detailněji nevěnoval tomu, v jakých aspektech, pozitivních nebo negativních, se tato změna promítla. Nemůžeme řešit problematiku rozhodování ve všech aspektech, které by se mohly po změně počtu rozhodčích vyskytnout, ale snažíme se objasnit tuto změnu u indikátorů „Četnost zásahů do hry rozhodčími a Četnost chyb rozhodčích“.

Metoda

Na základě prostudované relevantní literatury o klíčových pojmech tématu naší práce jsme analyzovali informace o pozorování, posuzování a hodnocení motorických jevů v oblasti sportovních her, o činnosti rozhodčích při řízení hry podle předepsaných pravidel ve specifických podmínkách daných změnou jejich počtu (basketbalová utkání MNBL byla řízena dříve dvěma a nyní třemi rozhodčími) během utkání. Formulovali jsme vědeckou otázku: Do jaké míry ovlivňuje objektivitu řízení hry rozdílná četnost rozhodčích?

Cílem naší práce je zjistit objektivitu řízení hry rozhodčími v utkáních basketbalu, nalézt podstatný rozdíl úrovně objektivitu řízení hry v závislosti na rozdílné četnosti (dříve dvou, nyní tří) rozhodčích ve všech vybraných utkáních MNBL.

Hypotézy

PH 1. Předpokládáme vyšší úroveň objektivitu řízení hry třemi rozhodčími v porovnání s řízením dvěma rozhodčími, kterou zjistíme proměnnou „zásahy do hry“ a prokážeme indikátorem - vyšší počet zásahů.

PH 2. Předpokládáme vyšší úroveň objektivitu řízení hry třemi rozhodčími v porovnání s řízením dvěma rozhodčími, kterou zjistíme proměnnou

„chyby rozhodčích“ a prokážeme indikátorem - menší počet chyb.

Za optimální metodologické paradigma řešení dané problematiky jsme zvolili empirický, deskriptivní a kauzální výzkum s kvantitativní a kvalitativní analýzou dat. V práci popisujeme doposud ojedinele zkoumaný jev - činnost rozhodčích v basketbalu. Hodnotíme jejich objektivitu řízení hry ve vztahu k jejich počtu.

K řešení daného problému jsme určili tyto výzkumné konstrukty: Četnost rozhodčích a Objektivita řízení hry

Četnost rozhodčích je vymezena rozpisem soutěží, podle kterých došlo v roce 2005 ke změně počtu rozhodčích řídících hru ze dvou na tři. Oba výzkumné konstrukty - četnost rozhodčích a objektivita řízení hry operacionalizujeme v proměnné, které jsou v předpokládaném kauzálním vztahu příčiny a důsledku:

Nezávisle proměnná:

Četnost rozhodčích řídících hru - dva rozhodčí v sezónách 2004/2005 a tři rozhodčí v sezónách 2005/2006

Závisle proměnná: objektivita řízení hry

Výzkumný konstrukt a závisle proměnnou Objektivita řízení hry zjišťujeme dvěma indikátory, které tvoří podklad pro důkazy první dílčí pracovní hypotézy:

1. Četnost zásahů do hry rozhodčími ($\sum Z_R$) – celková četnost osobních či nesportovních chyb hráčů obou družstev v utkání.
2. Četnost chyb rozhodčích ($\sum CH_R$) – celková četnost chyb všech rozhodčích v utkání.

Výzkumné metody

Pro zjištění současného stavu poznatků, sběr výzkumných dat a jejich vyhodnocení jsme použili tyto metody:

- kvalitativní obsahová analýza a syntéza zdrojů informací
- strukturované přímé hospitační a nepřímé pozorování s opakováním
- expertní posudek pro určení věcně podstatného rozdílu
- dotazování jako kontrolní technika k ověření pozorovacích metod
- kvantitativní statistická analýza dat nominální a ordinální měrné povahy
- kvalitativní věcně - logická analýza dat podle expertních posudků

Kvalitativní metodu obsahové analýzy a syntézy zdrojů informací jsme použili v části práce o současném stavu poznatků a v teoreticko – metodologických východiscích.

Při strukturovaném přímém hospitačním a nepřímém pozorování s opakováním jsme využili tří expertů, kteří sledovali vybraná utkání a čárkovací metodou zaznamenávali do předem připravených formulářů četnosti zkoumaných jevů.

V metodě expertního posudku jsme získali názory všech zúčastněných rozhodčích na věcně – podstatný rozdíl, který může ovlivnit průběh utkání. Dotazovali jsme se na všechny výzkumné indikátory (četnost zásahů, četnost chyb rozhodčích). Výsledek jsme použili ke stanovení kritéria věcně – významného rozdílu.

Metodu dotazování a techniku dotazníku jsme použili jako kontrolní k ověření získaných dat pozorování a jako doplňující dílčí informace daného problému. Dotazníky jsme sestavili ve dvou formách. První formu jsme zaměřili na celkové hodnocení dané změny počtu rozhodčích (n 26) a výsledky jsme použili v diskusi práce. Druhou formu jsme zaměřili na dílčí hodnocení dané změny počtu rozhodčích podle indikátorů pro proměnnou Objektivita řízení hry (n 26). Výsledek jsme použili pro věcně – logickou analýzu dat a pro srovnání se statistickou významností rozdílů u všech indikátorů.

Metodami kvantitativní analýzy dat jsme data utřídili a statisticky zpracovali. V semikvantitativní statistické analýze jsme zjistili deskriptivní statistiky, korelační koeficienty a statistickou významnost rozdílů daných indikátorů. Tuto analýzu jsme použili jako statistický důkazpracovní hypotézy.

Metodou kvalitativní analýzy expertních posudků na základě dat dotazníků jsme získali kritéria věcně – podstatných rozdílů u sledovaných indikátorů, logické důkazy pro porovnání se statistickými důkazy a argumenty pro diskusi.

Strategie výzkumu – výzkumné situace a průběh

Sběr a zpracování dat jsme provedli opakovaně v předvýzkumu a hlavním výzkumu podle výchozí a pracovních hypotéz, vybraných konstruktů výzkumu a operacionálně odvozených proměnných a indikátorů. Pozorování a dotazování bylo provedeno v letech 2005/2009. Celkem pozorovatelé zhlédli 60 utkání, když 30 utkání bylo řízeno dvěma rozhodčími a stejný počet utkání byl řízen třemi rozhodčími.

Obtížným úkolem naší práce bylo zjistit, jakou metodou je vhodnější sledovat vybraná utkání, metodou přímého či metodou nepřímého pozorování. To jsme ověřili v předvýzkumu. Zde sledovali tři experti (komisař a 2 rozhodčí, kteří působí v naší nejvyšší basketbalové lize) 5 vybraných utkání metodou přímého pozorování a zaznamenávali si údaje do předem připravených formulářů. Způsob vyplňování formulářů byl vysvětlen každému pozorovateli před zahájením předvýzkumu. Tato stejná utkání sledovali opětovně s odstupem dvou týdnů metodou nepřímého pozorování z DVD, které jsme získali od ČBF, protože každý klub má povinnost po utkání zaslat kopii na ČBF.

Vzhledem k výsledkům předvýzkumu (údaje uvádíme v první části kapitoly Výsledky) jsme se rozhodli pro metodu nepřímého opakovaného

pozorování, protože jsme prokázali její dostačující validitu k přímému pozorování (opakovaný posudek indikátorů) a tato metoda má výhodu přesnějšího posouzení sledovaných jevů opakováním sporných situací.

Dále bylo nutné zjistit míru shody pozorovatelů a ověřit si výzkumnou strategii. Každý pozorovatel zvlášť sledoval 5 stejných utkání a zaznamenával si výsledky do formulářů a kvantitativní statistickou analýzou jsme určili míru jejich objektivitu podle korelačních koeficientů. Pro statistický výpočet tohoto koeficientu jsme použili data na základě shody nejméně 2 ze 3 nezávislých pozorovatelů u obou indikátorů.

Dotazníky pro rozhodčí byly vysvětleny všem rozhodčím na zimním semináři v Pardubicích (2005 a 2007).

Výzkumný soubor a výběr

Základní soubory a jejich charakteristiky

Základní soubory pro náš výzkum tvoří všichni rozhodčí a všechna družstva hrající utkání MNBL 1. basketbalové ligy mužů v sezónách 2004/2005 a 2005/2006.

Všichni rozhodčí, kteří řídili utkání 1. basketbalové ligy mužů v sezónách 2004 až 2006, měli následující charakteristické znaky. Jde o n 26 mužů ve věku 24 – 50 let, doba rozhodování (8 až 24 let). Utkání řídili jen rozhodčí, kteří 2x ročně splnili požadavky teoretických a motorických testů a kteří byli kladně hodnoceni delegovanými komisaři utkání (negativně hodnocení rozhodčí byli komisi rozhodčích vyřazeni ze soutěže MNBL). Uvedené charakteristiky základního souboru rozhodčích zaručují vysokou kvalitu, a tedy předpokládáme i objektivitu řízení hry.

Způsob výběru

Vzhledem k uvedeným charakteristikám a k rozsahu základních souborů jsme pro výzkum zvolili náhodný výběr (u rozhodčích) a záměrný výběr (pro utkání) podle kontrolních znaků takto:

- ze všech rozhodčích, kteří rozhodovali MNBL v sezónách 2004/2005 a 2005/2006, jsme vybrali osoby tak, jak byly delegovány svazem, neboť vzhledem k výše popsaným charakteristickým znakům považujeme všechny prvky základního souboru vzhledem k výzkumnému problému za homogenní.

- ze všech utkání družstev hrajících MNBL v těchto sezónách (n 384) jsme vybrali stejný, pro statistickou analýzu dostačující počet utkání řízených dvěma (n 30) a řízených třemi rozhodčími (n 30).

Analýza zpracování dat

Údaje získané uvedenými metodami výzkumu a technikami sběru dat jsme zpracovali kvantitativní analýzou (utřídění dat podle uzavřených odpovědí na otázky v dotazníku, tabulkové přehledy primárních dat, záznam dat do počítačových

programů Excel, Statistica). Výsledky analýzy získané pomocí programu Statistica jsme kontrolně ověřili vlastními výpočty.

motorických projevů námi zjištěnou hodnotou validity různých metod pozorování a shodu pozorovatelů objektivitou pozorovatelů pro

Tabulka 1. Korelační koeficienty pozorovatelů mezi přímým a nepřímým pozorováním (chyby rozhodčích)

Table 1. Correlation coefficients between direct observation and indirect observation (mistakes of referees)

	přímé/nepřímé pozorování
1.pozorovatel	0,78
2.pozorovatel	0,79
3.pozorovatel	0,7

V semikvantitativní statistické analýze dat jsme ve výše uvedených počítačových programech získali základní deskriptivní statistiky (střední hodnoty, rozptýlení, rozložení a grafické vyjádření). Vzhledem k metrické povaze získaných dat, která vyhovují pouze nominálním a ordinálním stupnicím, dále jsme vypočetli korelační koeficienty pořadové korelace (Spearman R) a hodnoty statistické významnosti rozdílu četností a rozložení (chi kvadrát χ^2).

V kvalitativní analýze jsme expertními posudky

vyjádření objektivitu a reliability, nezbytných vlastností technik sběru dat metodou pozorování a expertními posudky. Pozorovatelé prováděli sběr výzkumných dat v pěti vybraných utkáních, kterých se účastnilo 8 družstev a 13 rozhodčích.

Hodnoty pořadových korelačních koeficientů předvýzkumu R, W uvádíme v tabulkách č. 1, 2 a 3, kde jsou uvedeny pouze hodnoty pro proměnnou „chyby rozhodčích“, protože hodnoty korelačních koeficientů u druhé proměnné se rovnaly 1 a vykazovaly absolutní shodu. Vysvětlujeme si to

Tabulka 2. Korelační koeficienty pozorovatelů mezi přímým a opakovaným nepřímým pozorováním (chyby rozhodčích)

Table 2. Correlation coefficients between direct observation and indirect observation of multiple (mistakes of referees)

	přímé/nepřímé pozorování
1.pozorovatel	0,8
2.pozorovatel	0,85
3.pozorovatel	0,68

(n 26 rozhodčích) získali hodnocení věcných rozdílů, které mohou ovlivnit průběh utkání u obou indikátorů. Kritérium věcného rozdílu jsme vyjádřili v procentech rozdílu mezi průměrnou hodnotou v utkáních řízených dvěma rozhodčími a v utkáních řízených třemi rozhodčími v každém indikátoru. Tím jsme získali věcně podstatný důkaz pro srovnání s důkazy statistickými a argumenty pro diskusi.

Výsledky a diskuze

Výsledky předvýzkumu

V rámci předvýzkumu jsme provedli analýzu vybraných utkání řízených třemi rozhodčími základní části MNBL v sezóně 2005/06. Cílem předvýzkumu bylo stanovit a upravit výzkumnou strategii a ověřit dostupné údaje o posuzování

tím, že sledované jevy byly tak transparentní, že je experti hodnotili stejným způsobem.

Shoda tří posuzovatelů vybraných pro výzkum je dostačující. Oba výpočty pořadových korelačních koeficientů (R – Spearman, W – Kendall) přesahují požadovanou hodnotu objektivitu pro skupinové posuzování. Obecně je pro standardizaci pozorování a posuzování motorických jevů požadována hodnota alespoň 0,7.

V předvýzkumu dané problematiky jsme úspěšně vyřešili zásadní metodologické problémy a stanovili výzkumnou strategii a získali jsme všechny potřebné důkazy vhodnosti metody, techniky i záznamu sběru dat. Za hlavní metodu sběru výzkumných dat pro její větší přesnost a možnost opakovaného posouzení jsme vybrali nepřímé pozorování.

Tabulka 3. Přehled deskriptivních statistik pro utkání řízená dvěma rozhodčími v sezóně 2004/2005
Table 3. Summary descriptive statistics for the game controlled by two referees in the 2004/2005 season

2 rozhodčí	četnost	průměr	medián	min.	max.	sm. och.	qartil
Počet zásahů do hry rozhodčími	1350	45,00	46,00	34,00	65,00	7,22	12,00
Σ chyb rozhodčích	142	4,73	5,00	3,00	7,00	1,14	1,00

Legenda: Naměřené hodnoty ve 30 utkáních 1. ligy mužů zjištěných třemi pozorovateli.

Tabulka 4. Přehled deskriptivních statistik pro utkání řízená třemi rozhodčími v sezóně 2005/2006
Table 4. Summary descriptive statistics for the game controlled by three judges in the 2005/2006 season

2 rozhodčí	četnost	průměr	medián	min.	max.	sm. och.	qartil
Počet zásahů do hry rozhodčími	1379	45,97	46,00	36,00	58,00	5,92	8,00
Σ chyb rozhodčích	97	3,23	3,00	1,00	6,00	1,10	1,00

Legenda: Naměřené hodnoty ve 30 utkáních 1. ligy mužů zjištěných třemi pozorovateli.

Výsledky hlavního výzkumu

V této části příspěvku předkládáme deskriptivní charakteristiky výzkumných proměnných a indikátorů v celkových tabulkových přehledech všech námi sledovaných utkání, a to vždy pro utkání řízená dvěma rozhodčími a pro utkání řízená třemi rozhodčími (počet zásahů rozhodčích, chyby rozhodčích) viz tabulky 3 a 4.

Z obou tabulek deskriptivních statistik je zřejmé, že u obou sledovaných indikátorů se výrazněji liší pouze indikátory Σ chyb rozhodčích ve prospěch řízení hry třemi rozhodčími. Druhý indikátor počet zásahů do se neodlišuje. K

přesnějšímu určení statistické a věcné významnosti těchto rozdílů se věnujeme dále.

PH 1. Předpokládáme vyšší úroveň objektivity řízení hry třemi rozhodčími v porovnání s řízením dvěma rozhodčími, kterou zjistíme proměnnou „zásahy do hry“ a prokážeme indikátorem - vyšší počet zásahů.

Zjištěný rozdíl mezi počtem zásahů do hry v utkáních řízených dvěma rozhodčími a třemi rozhodčími je statisticky nevýznamný na zvolené kritické hladině α_{005} , tedy platí nulová statistická hypotéza a alternativní hypotézu zamítáme. Statistický důkaz pro PH 1 jsme nezískali.

Tabulka 5. Výsledky statistické a věcné analýzy rozdílu četností zásahů do hry rozhodčími
Table 5. Results of statistical and factual analysis of the difference frequency interference into the game referees

	$\Sigma_{2/3}$	χ^2	H_0/H_A	Kritérium věcného rozdílu	Reálná hodnota rozdílu	Věcný význam
Počet zásahů do hry rozhodčími	1350/1397	0,15	H_0	< 10%	+ 2,1%	NE

Legenda:

$\Sigma_{2/3}$ – četnost zásahů do hry dvěma / třemi rozhodčími

χ^2 – test statistické významnosti rozdílu četností

H_0/H_A – platnost statistické hypotézy na hladině α_{005} ; sv = 1

Kritérium věcného rozdílu – procentuální hodnota rozdílu dané proměnné (indikátorů) dle konzistence posuzovatelů v expertním posudku

Reálná hodnota rozdílu – konkrétní procentuální hodnota rozdílu dosaženého pro danou proměnnou (indikátorů)

Věcný význam – splnění / nesplnění kritéria věcného rozdílu

Z hlediska věcně logické významnosti rozdílů četností v počtu zásahů do hry jsme našli shodu reálné hodnoty procentuálního rozdílu s kritériem expertů. Tedy rozdíl 29 zásahů do hry je podle názoru odborníků v expertním posudku nepodstatný a nemůže ovlivnit průběh utkání. Počet zásahů do hry se zvýšil v průměru jen o 0,97 na utkání, což je zvýšení pouze o 2,1%. Pro PH 1 jsme nezískali ani věcný důkaz.

rozhodčími je statisticky významný na zvolené kritické hladině α_{005} , tedy platí alternativní statistická hypotéza a nulovou hypotézu zamítáme. Statistický důkaz pro PH 2 jsme získali.

Z hlediska věcně logické významnosti rozdílů četností v počtu zásahů do hry jsme našli vyšší reálnou hodnotu procentuálního rozdílu a kritérium expertů jsme překročili. Tedy rozdíl 45 chyb rozhodčích je podle názoru odborníků v expertním

Tabulka 6. Výsledky statistické a věcné analýzy rozdílu četností chyb rozhodčích
Table 6. Results of statistical analysis and substantive difference in the frequency of errors referees

	$\Sigma_{2/3}$	χ^2	H_0/H_A	Kritérium věcného rozdílu	Reálná hodnota změny	Věcný význam změny
Četnost chyb rozhodčích	142/97	4,24	H_A	> 30%	- 31,7%	ANO

Tento průměrný rozdíl počtu zásahů do hry rozhodčími je pro nás velice překvapivý. Očekávali jsme, že rozdíl průměrů bude vyšší ihned po přechodu ze dvou rozhodčích na tři. Bylo tomu tak proto, že se změnil pohyb rozhodčích po hřišti tak, že tři rozhodčí vidí větší část hřiště. Pro většinu rozhodčích byl velký problém v tom, že se pohybovali v jiných místech na hřišti, a to především začátku sezóny 05/06.

Ke komparaci našich výsledků s publikovanými údaji můžeme použít statistickou analýzu ČESKÉ BASKETBALOVÉ FEDERACE (2010). Tento zdroj uvádí, že v sezóně 04/05 byl průměrný počet zásahů do hry rozhodčími 43,28, v sezóně 05/06 to bylo 43,9 a v sezóně 08/09 to bylo dokonce 41,76. Tzn., že počet zásahů se ihned po zvýšení počtu rozhodčích nepatrně zvýšil a o 3 roky později byl už nižší v průměru o 2 zásahy.

Další studie, kterou zveřejnila AUSTRALSKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE (2003), udává, že ve Spojených státech amerických byl průměrný počet faulů za utkání 34,3. Po zavedení systému tří rozhodčích se toto číslo snížilo o jednu desetinu na 34,2 faulu za utkání.

Tyto údaje se příliš neliší od hodnot, které jsme zjistili u našeho výzkumného souboru. Dle našeho názoru je to způsobeno faktem, že rozhodčí se dokonale seznámili s pohybem po hřišti a na 100% se nyní věnují rozhodování. Také hráči pochopili, že více rozhodčích obsáhne celé hřiště a přestávají dělat „hloupé“ fauly mimo míč.

PH 2. Předpokládáme vyšší úroveň objektivity řízení hry třemi rozhodčími v porovnání s řízením dvěma rozhodčími, kterou zjistíme proměnnou „chyby rozhodčích“ a prokážeme indikátorem - menší počet chyb.

Zjištěný rozdíl mezi počtem chyb rozhodčích v utkáních řízených dvěma rozhodčími a třemi

posudku podstatný a může ovlivnit průběh utkání. Počet chyb rozhodčích se snížil v průměru o 1,53 na utkání, což je snížení o 31,7%. Pro PH 2 jsme získali věcný důkaz.

Průměrný počet chyb rozhodčích v utkáních řízených třemi rozhodčími se dle expertů podstatně snížil v porovnání s utkáními řízenými dvěma rozhodčími. Myslíme si, že největší vliv na tuto skutečnost má fakt, že se tlak ze strany hráčů, trenérů, funkcionářů a diváků rozložil na více rozhodčích. Ti nejsou pod tak velkým tlakem a lépe se jim rozhoduje. Sami rozhodčí v dotazníku uvedli, že ve třech rozhodčích se rozhoduje lépe (92,3%) než ve dvou rozhodčích (7,7%). Podobný údaj o chybách rozhodčích jsme nenalezli. Pro srovnání zjištěných pozorovaných údajů můžeme použít pouze informace z dotazníku.

Další studie, kterou zveřejnila AUSTRALSKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE (2003), udává, že dva rozhodčí udělali v průměru 8,2 chyby na utkání (1992/1993) a tři rozhodčí udělali v průměru 5,8 chyb na utkání (1993/1994). Po zavedení systému tří rozhodčích se tedy snížil celkový počet chyb v průměru o 2,4 chyby na utkání. Bohužel jsme ve studii nenašli, zda se jednalo o všechny chyby rozhodčích v utkání (tzn. při odpískání či neodpískání osobních chyb a přestupků), nebo jen chyby rozhodčích při osobních chybách, jako je tomu v našem příspěvku.

Literatura

- Šmíd, P. (2000). *Vliv fyzického zatížení na techniku a mechaniku rozhodování v basketbalu*. Disertační práce, Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, Brno.
- Wooten, M. (1997). *Úspěšnější trénink basketbalu*. Kroměříž: Dicros.

Česká basketbalová federace. *Soutěže 2008/2009* [online]. c2009 [cit. 2010-01-24]. Dostupné z WWW:

<http://www.cbf.cz/souteze/sezona2008_17.html>.

Seidl, J. *Basketbal zavedl tři rozhodčí* [online]. c2005, poslední revize 08. 12. 2005 [cit. 2007-11-05]. Dostupné z WWW:

<http://basket.idnes.cz/basketbal-zavedl-tri-rozhodci-dkz-/nbl.asp?c=A051207_172652_nbl_rav>.

Three Person Officiating – Appropriate or Inappropriate (2003). Material for FIBA Seminar. Australia Basketball Federation.

Adresa autora:

Mgr. Petr Hruša, Ph.D.

Říční 1181

500 02 Hradec Králové

email: petr.hrusa@uhk.cz